Pärast koolikella noortepealinnas: Tartu noorte vaba aja uuring

Tulemuste esitlus

29.10.2026

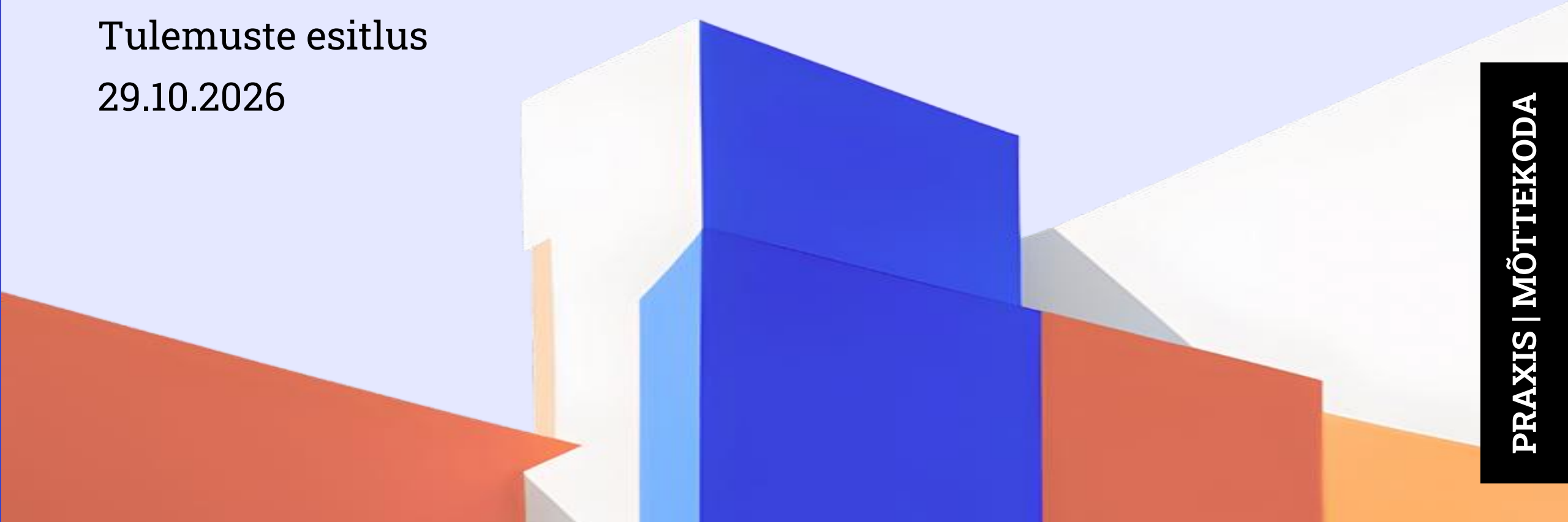

PRAXIS | MÕTTEKODA

Millest täna räägime?

- Lühidalt uuringu taust ja metoodika
- Ülevaade uuringu tulemustest
  - Tartu noorte vaba aja veetmise viisid, erinevad osalusvormid
  - Tegevustega rahulolu ja neis osalemise põhjused
  - Vaba aja tegevustes osalemist takistavad tegurid
- Prioriteetsed arengusuunad ja soovitused

slido

Join at

slido.com

#3365 476

PRAXIS | MÕTTEKODA

Uuringu taust ja metoodika: mida, miks ja kuidas uurisime?

Mida ja miks uurisime?

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

- Tartu on nooruslik linn, noortele vaba aja võimaluste arendamine on oluline strateegiline eesmärk
- Kordusuuring, mida on läbi viidud alates 2004. a ja eelmine kord 2021. a
- Eesmärk selgitada välja:
  - Kuidas noored vaba aega veedavad? Millistes tegevustes osaletakse ja mis osalema motiveerib?
  - Milline on noorte ja lapsevanemate teadlikkus olemasolevatest võimalustest ning rahulolu neis osalemisega?
  - Millised tegurid takistavad tegevustes osalemist?
  - Millised on noorte ja lapsevanemate ootused vaba aja võimalustele?
- Soovitused Tartu Linnavalitsusele, vaba aja tegevuste pakkujatele (sh noortekeskustele, huvikoolidele, spordiklubidele), haridusasutustele jt

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

Kuidas uurisime?

- Kaks veebiküsitlust perioodil 27.04–29.05.2026
- Kirjeldav statistika, avatud vastuste kvalitatiivne sisuanalüüs
- Valideerimistöötuba valdkonna spetsialistide ja praktikutega

2448
7–26-aastast noort

648
1.–12. klassi õpilaste lapsevanemat

8
noortevaldkonna eksperti

- Tulemuste tõlgendamisel oluline silmas pidada:
  - Sihipärane ehk mittetõenäosuslik valim
  - Noorte vanusele kohandatud ankeedid, eri vastajarühmad

Ülevaade uuringu tulemustest: Tartu noorte vaba aja veetmise viisid

PRAXIS | MÕTTEKODA

Noorte vaba aja veetmise viisid

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

- Tartu noored kasutavad mitmesuguseid vaba aja veetmise võimalusi
  - Organiseeritud vaba aja osalusvormid *vs.* iseseisev ajaveetmine avalikus ruumis
- 89% vanematest noortest oli osalenud vähemalt ühes uuringus käsitletud organiseeritud vaba aja tegevuses
- Kõige levinum regulaarne osalusvorm on huviharidus ja -tegevus, milles osales 2025/26. õppeaastal 77% küsitlusele vastanud noortest
- Noortekeskusi oli külastanud 11% vastanud noortest
- 32% vanematest noortest oli viimase aasta jooksul osalenud laagrites, 31% vabatahtlikus tegevuses, 27% noorteüritustel, 22% noorteprojektides, 8% noorteühendustes ja 7% malevates
- Tartu avalikus ruumis veedab vähemalt kord nädalas vaba aega 59% vastanud noortest

Noorte vaba aja veetmise viisid

SLIDO

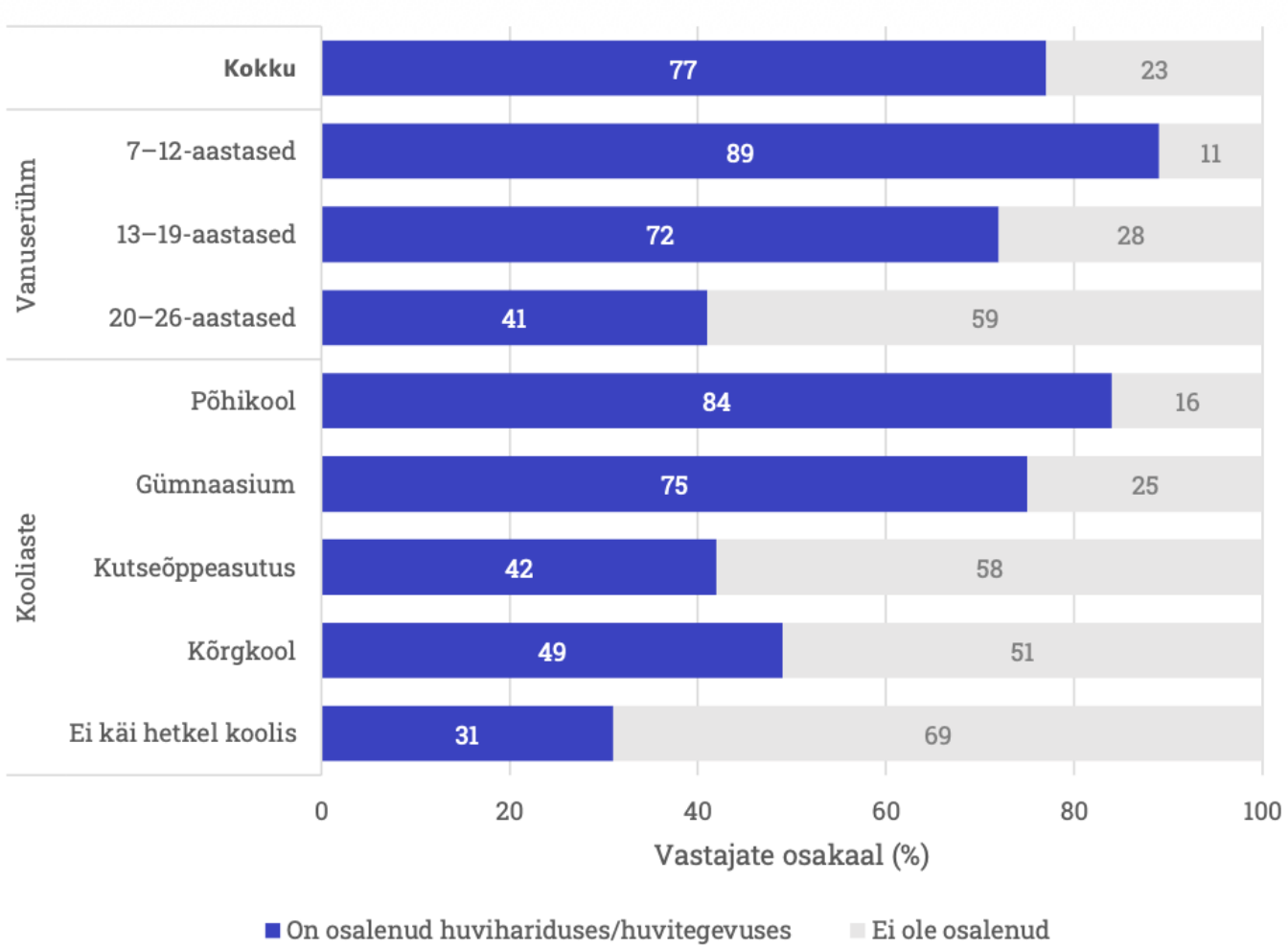

Joonis 1. 2025/26. õppeaastal huvihariduses ja/või huvitegevuses osalenud küsitlusele vastanud noorte osakaal (%). *Märkus: kokku N=2448, taustatunnuste kategooriate lõikes vastajate arvud on esitatud tabelis 1.*

- Osalusmustrid erinevad vanuse järgi
  - Huvihariduses ja -tegevuses, laagrites ja noortekeskustes osalemine väheneb vanuse kasvades
  - Noorteühendustes osalemine sagedasem vanemate noorte seas
- Soolised erinevused huvialavalikutes

PRAXIS | MÕTTEKODA

Tegevustes osalemise motiivid

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

Tabel 3. Küsitlusele vastanud vanemate noorte neli peamist põhjust tegevustes osalemiseks

Põhjus	Huvi-tegevus	Noorte-keskused	Laagrid	Malevad	Noorte-ühendused	Projektid	Vabatahtlik tegevus
Tegevus meeldib	1	1	1	2	1	1	1
Aktiivsus, tervislik	2		4				
Arenemine, uued oskused	3		3	3	3	2	2
Sõpradega koos olemine	4	2	2	3	2	3	4
Lõõgastumine, puhkamine		3					
Raha teenimine				1			
Meeldivad juhendajad				4		4	
Millegi saavutamine					4		
Kasuliku tegemine							3
Muu põhjus		4					

Allikas: uuringu käigus kogutud küsitlusandmed

- Läbivalt oluline tegevuse meeldivus ja huvipakkuvus, selle kõrval ka sotsiaalsed suhted ja enesearen
- Konkreetsete tegevusvormide puhul spetsiifilised motiivid, nt malevas töötasu ja vabatahtlikuna võimalus teha midagi ühiskondlikult kasulikku

Ülevaade uuringu tulemustest: rahulolu vaba aja veetmise võimalustega

Noorte rahulolu eri võimalustega

SLIDO

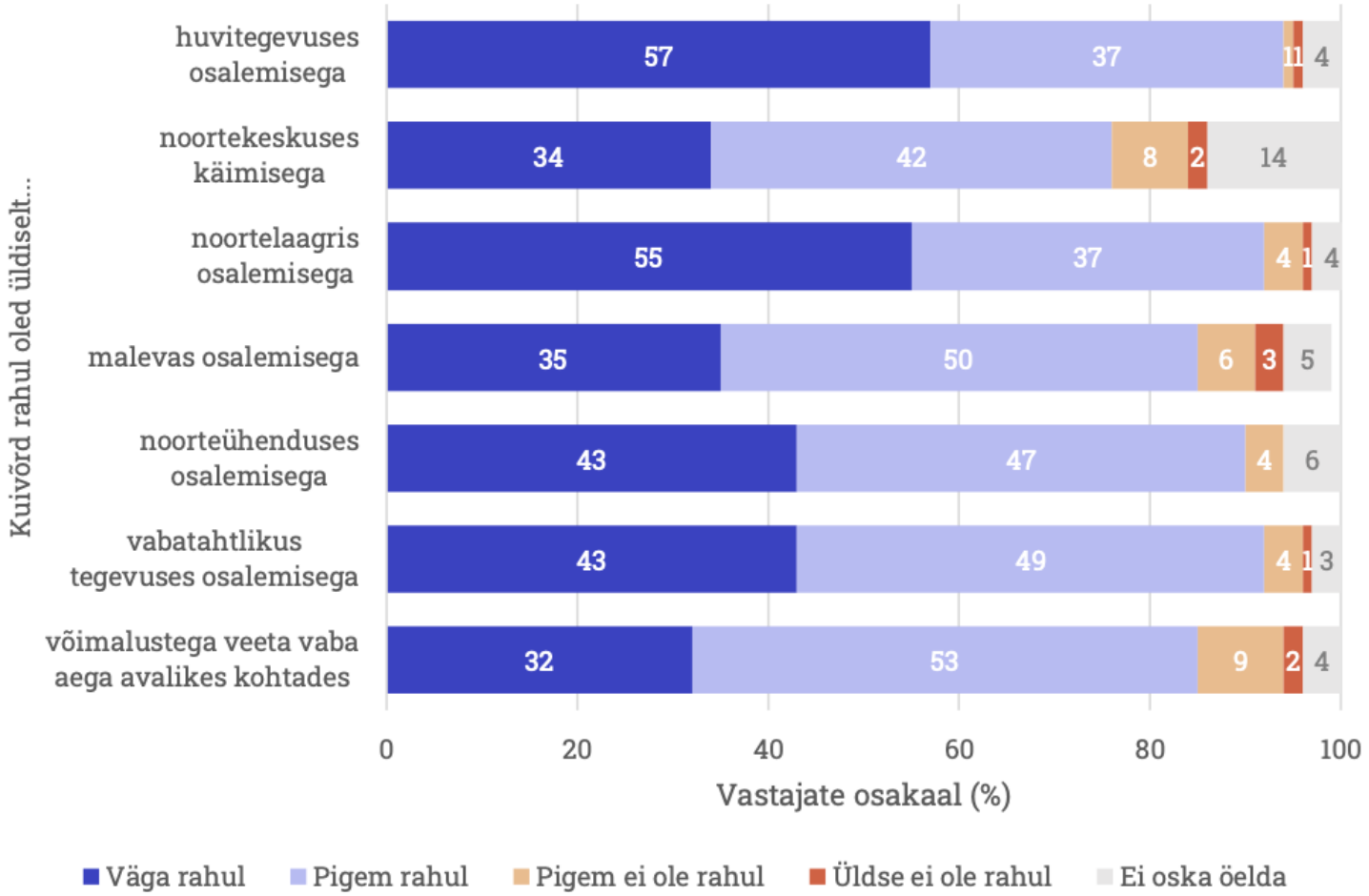

Joonis 23. Küsitlusele vastanud vanemate noorte üldine rahulolu erinevate vaba aja veetmise ja osalemise võimalustega (%). *Märkus: osakaalud on arvutatud vastava võimaluse kohta rahuloluhinnangu andnud noorte seas; vastajate arv varieerub kategooriate lõikes (n=94–1463).*

- Küsitlusele vastanud vanemate noorte rahulolu tegevustega on kõrge
  - Huvitegevuses osalemisega rahul 94%
  - Laagritega 92%
  - Vabatahtliku tegevusega 92%
  - Noorteühendustega 90%
  - Malevatega 85%
  - Avalike kohtadega 85%
  - Noortekeskustega 76%

PRAXIS | MÕTTEKODA

Noorte rahulolu eri võimalustega

SLIDO

- Rahulolu võimaluste eri aspektidega (toimumisaegade, tingimuste, töötajate tegevuse, tegevusvahenditega jm) on valdavalt kõrge
- Tegevustes osalenud vanemad noored hindasid positiivselt laagrite ja huvitegevuse korraldust
  - Eriti kõrge rahulolu juhendajate ja treenerite tegevusega: laagrite puhul oli nendega rahul 93% ja huvitegevuse puhul 91% vastanutest
- Noortekeskuste eri aspektidega oli rahulolu mõnevõrra madalam: nt noorsootöötajate tegevusega rahul 78%, lahtiolekuaegadega 76%
- Malevate puhul tõusevad kitsaskohtadena esile töötasu ja rühmajuhtide tegevus: töötasuga oli rahulolematu 20% ning rühmajuhtidega 14% vastanutest

> „[Malevas on] liiga väike palk, et päikese käes tööd teha ja peale töö tegemist peab mingeid mänge mängima."
> – küsitlusele vastanud noor

Lapsevanemate rahulolu eri võimalustega

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

- Lapsevanemate üldised rahuloluhinnangud on samuti valdavalt kõrged, rahulolevaid vastanuid on sõltuvalt osalusvormist 68–98%

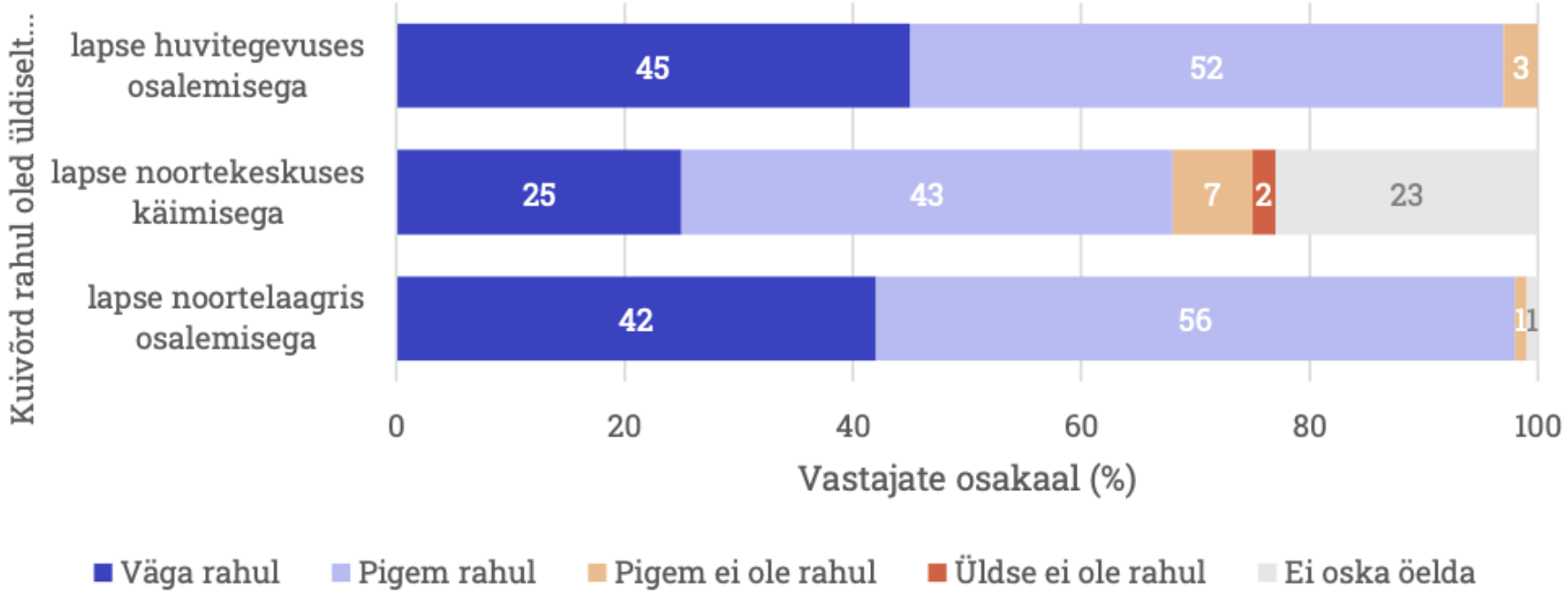

Joonis 24. Küsitlusele vastanud lapsevanemate üldine rahulolu erinevate vaba aja veetmise ja osalemise võimalustega (%). *Märkus: osakaalud on arvutatud vastava võimaluse kohta rahuloluhinnangu andnud vanemate seas; vastajate arv varieerub kategooriate lõikes (n=60–538).*

Lapsevanemate rahulolu eri võimalustega

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

- Hinnangud tegevuste sisulisele poolele, juhendajate tegevusele ja koostööle vanematega on kõrged
  - Nt huvitegevuse mõjuga lapse arengule oli rahul 98% ja laagrite mõjuga 95% hinnangu andnud lapsevanematest
- Mõnevõrra kriitilisemalt hinnati tegevuste asukohta ja ligipääsetavust, millega rahulolematute osakaal jäi vahemikku 10–15%
- Kõige suurem rahulolematuse allikas oli osalemisega seotud kulutused: huvitegevuse kuludega oli rahulolematu 42% ja laagrite kuludega 27% hinnangu andnud vanematest

> „Probleemne koht on see, et Tartu linna muusikakoolis on osalustasud tõusnud igal aastal ja see teeb pere olukorra järjest keerulisemaks. Kool kestab seitse aastat ja iga-aastane hinnatõus teeb lõpuks väga suure hinnalisa. Eriti kui peres käib muusikakoolis kolm last."
> – küsitlusele vastanud lapsevanem

Hinnangud võimaluste piisavusele

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

- Huvitegevuse võimalusi pidas piisavaks 68% lapsevanematest, ebapiisavaks 25%
- Noorteürituste, laagrite ja malevate praegust pakkumist peeti sagedamini ebapiisavaks kui piisavaks

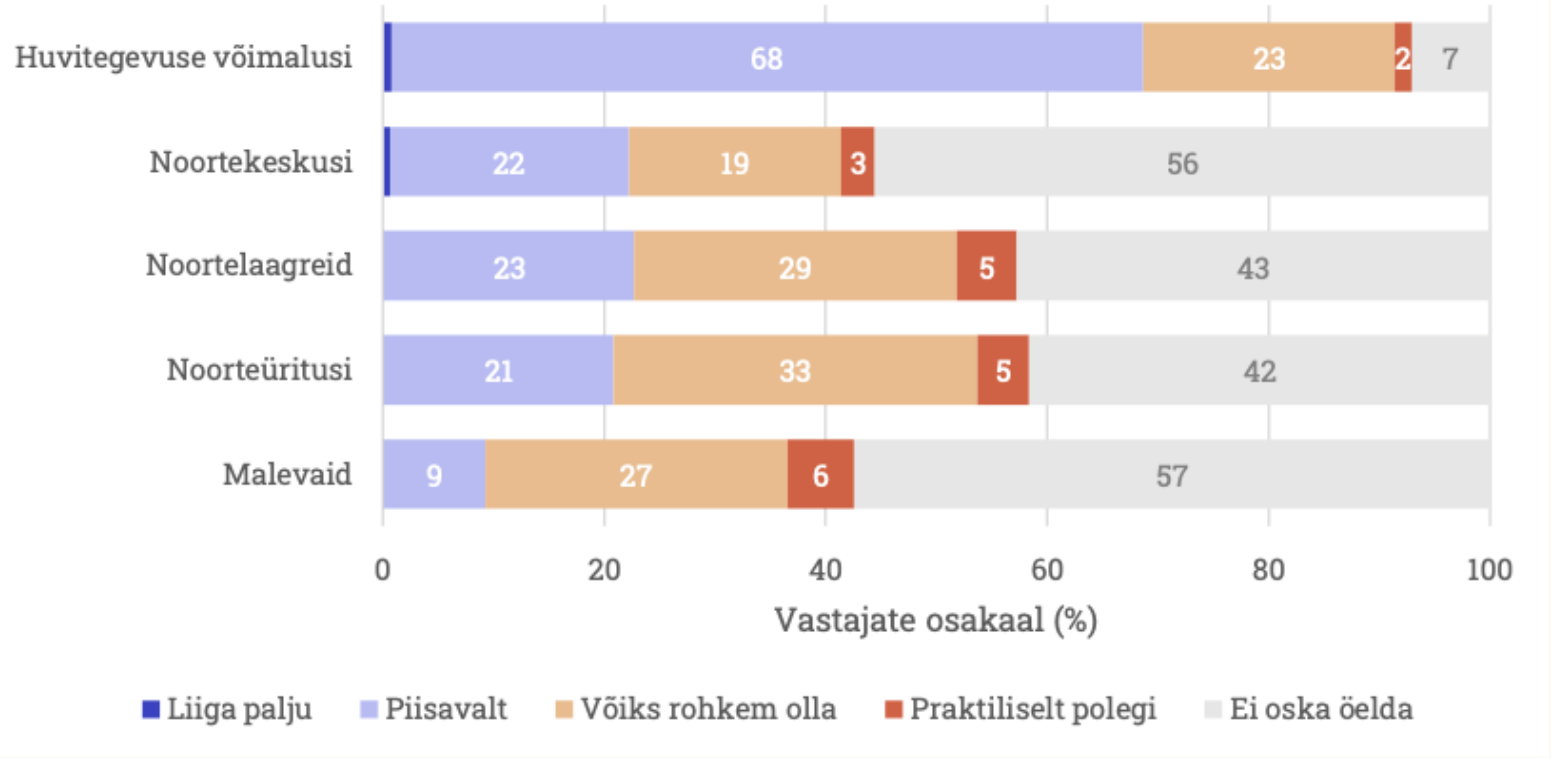

Joonis 27. Küsitlusele vastanud lapsevanemate osakaal (%) lapsele mõeldud vaba aja tegevuste piisavuse hinnangute lõikes; N=648.

- Noorteüritusi peab piisavaks 21% vanematest, ebapiisavaks 38%
- Laagreid peab piisavaks 23%, ebapiisavaks 34%
- Malevaid peab piisavaks 9%, ebapiisavaks 33%

Hinnangud võimaluste piisavusele

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

- 25% vanematest noortest märkis, et neile sobivaid noorteüritusi Tartus napib või pole üldse
- Noorte ja lapsevanemate ootused on mitmekesised
  - Rohkem noorteüritusi: nt muusika- spordi- ja teadusüritusi
  - Paremaid sportimisvõimalusi: taskukohaseid treenimisvõimalusi, avatud spordirajatisi
  - Rohkem laagri- ja malevavõimalusi: rohkem malevakohti eri vanuses noortele ning mitmekesisema sisuga, taskukohaseid laagreid
  - Sobivaid ajaveetmiskohti: eriti siseruumides ja talvel, ilma kohustuseta midagi osta

> „Minu arust võiks olla Tartu linnas rohkem kohti, kus saaks lihtsalt veidi olla ja aega veeta, ma mõtlen midagi Kaubamaja Lounge sarnast. Tihti on probleem selle osas kuhu minna, kui ei taha näiteks mingi tegevuse või toidu eest maksta. Selliseid tasuta istumiskohti (just siseruumides), mis oleksid võimalikult kaua lahti, võiks olla rohkem."
> – küsitlusele vastanud noor

Ülevaade uuringu tulemustest: vaba aja tegevustes osalemist takistavad tegurid

Tegevustes mitteosalemise põhjused

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

- Mitteosalemise põhjustest korduvad eelkõige vähene teadlikkus, koolikoormusest tingitud ajapuudus, sobivate või huvipakkuvate võimaluste seni mitte leidmine ja muud koolivälised kohustused

Tabel 4. Küsitlusele vastanud vanemate noorte neli peamist põhjust tegevustes mitteosalemiseks

Põhjus	Huvitegevus	Noorte-keskused	Laagrid	Malevad	Noorte-ühendused	Projektid
Pole leidnud sobivaid/ huvitavaid variante	1		1	4	4	4
Kooli tõttu pole piisavalt aega	2	2	2	3	2	2
Muud hobid, millega ise tegeleda	3					
Vähene teadlikkus		1	3	2	1	1
Sõbrad ei osale		3				
Muud kohustused	4	4	2	1	3	3

Allikas: uuringu käigus kogutud küsitlusandmed

Takistused lapsevanemate vaatest

SLIDO

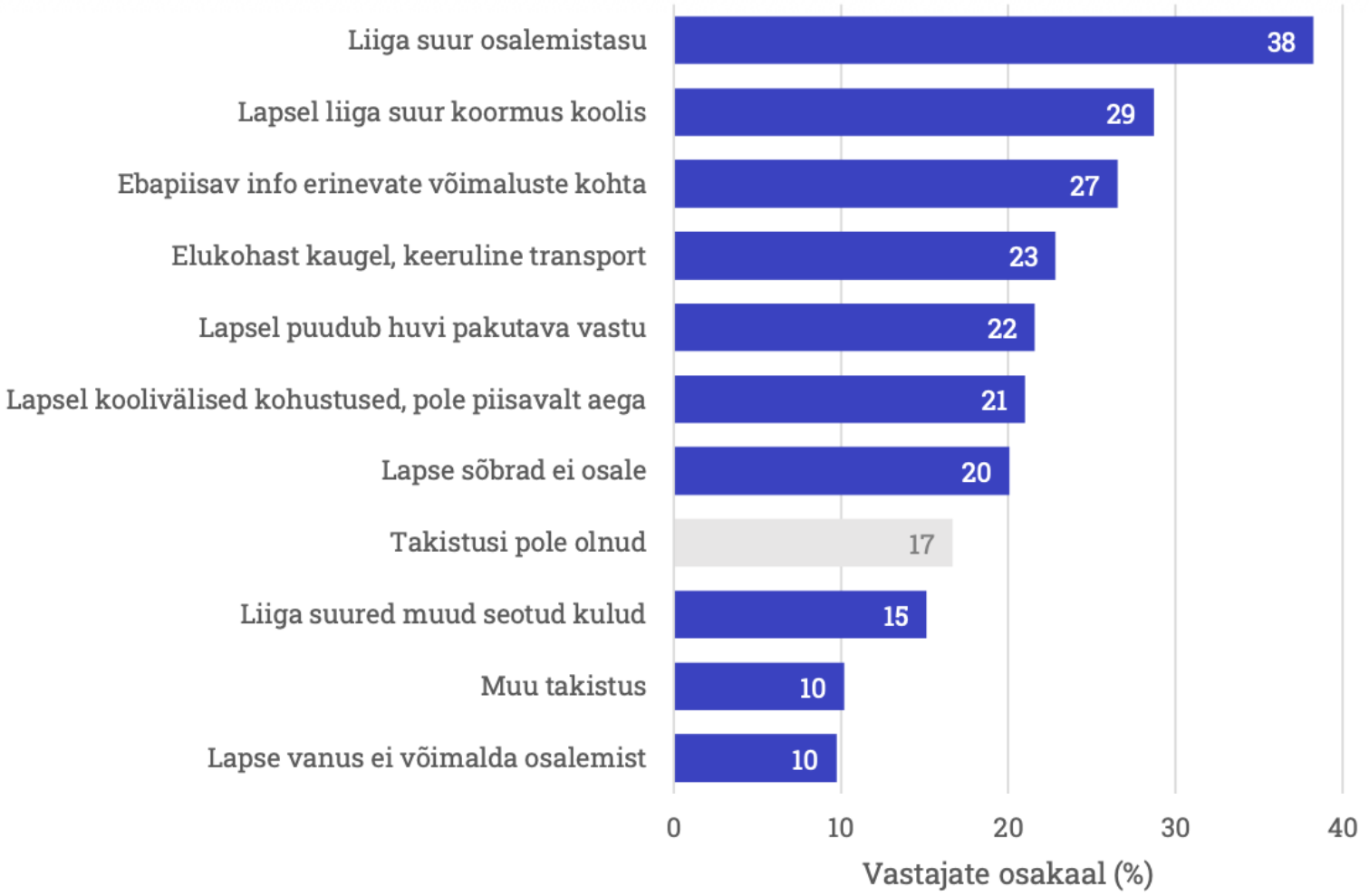

Joonis 28. Küsitlusele vastanud lapsevanemate osakaal (%), kes märkisid vastava lapse osalemist organiseeritud vaba aja tegevustes takistanud või raskendanud teguri; N=648.

- 83% vanematest oli oma lapse puhul kogenud vähemalt üht organiseeritud vaba aja tegevustes osalemist takistavat tegurit
- Takistused seotud eelkõige rahaliste väljaminekute, lapse ajalise ressursi ja võimaluste kätte-saadavusega (info, asukoht, sihtrühm)

PRAXIS | MÕTTEKODA

Teadlikkus ja info jõudmine sihtrühmani

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

- Valdav osa vastanutest saab infot mingist kanalist, kuid on ka neid, kes ei saa ühestki kanalist: 11% noortest ja 2% lapsevanematest
- Lapsevanemate teadlikkus Tartu linna noorte vaba aja veetmise võimalustest erineb tegevuste lõikes märkimisväärselt
  - Huvihariduse ja -tegevusega vähemalt mingil määral kursis 93% vastanutest
  - Noortekeskuste, laagrite, noorteürituste ja malevate puhul teadlikkus märksa madalam
- Hinnangud info üldisele kättesaadavusele osutavad arenguruumile
  - 30% lapsevanematest nõustus, et lapsele mõeldud tegevuste kohta on piisavalt infot ja sama suur osa leidis, et info on kergesti leitav

> „Võib-olla on üritusi piisavalt, aga nende kohta teada saamine on väga keeruline, sest ei ole sellist ühtset head ja usaldusväärset kohta, mis võimaldaks üritusi ka vanusegrupi või huvide järgi selekteerida."
> – küsitlusele vastanud lapsevanem

Kulutused vaba aja tegevustele

SLIDO

- 45% vanematest noortest märkis, et majanduslik olukord piirab vähemalt mingil määral võimalusi vaba aja tegevustes osaleda
- Laste vaba aja tegevustes osalemine moodustab valdava osa perede jaoks arvestatava püsikulu, eriti mitme lapsega peredes
  - 31% vanematest leidis, et lapse vaba aja tegevuste kulud on pere jaoks liiga suured
  - 52% vanematest märkis, et kulutab ühe lapse vaba aja tegevuste peale kuni 100 eurot kuus, 30% kuni 200 eurot ja 10% üle 200 euro
- Kulude suurenemine sunniks märkimisväärset osa peredest vähendama laste osalemist või mõnest tegevusest loobuma (38%) või tegema kärpeid muudes pere väljaminekutes (34%)

> „Laps tahaks minna tantsutrenni [...] või iluvõimlemisse, aga osalemistasud on väga kallid ja üksikvanemana kahjuks ei saa last sinna trenni panna."
> – küsitlusele vastanud lapsevanem

Noorte piiratud ajaline ressurss

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

- Iga neljas osalemistakistusi märkinud lapsevanem peab peamiseks takistuseks just lapse ajapuudust
- Ajasurve kui noorte tegevustes mitteosalemise põhjus
  - 27–40% vanematest noortest tõi põhjusena välja koolist tingitud ajapuudust ja 27–30% muude kohustuste täitmist, mis ei võimalda osaleda
  - 9–23% märkis tegevuste toimumist ebasobival ajal
- 48% õppivatest vanematest noortest märkis, et on pidanud vähemalt mõnikord koolitööde tõttu mõnest vaba aja tegevusest kõrvale jääma

> „Kool (peale kodutööde ka kõik sealsed lisategevused/üritused ja ettevalmistus kooli esindamiseks erinevatel võistlustel ja olümpiaadidel) ja muusikakool neelavad ära lõviosa lapse päevast, nii et muule organiseeritud tegevusele ei ole kooliaasta keskel aegagi. Vähese vaba aja veedab laps meelsamini sõpradega või niisama logeledes."
> – küsitlusele vastanud lapsevanem

Prioriteetsed arengusuunad ja soovitused

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

1. Säilitada võimaluste mitmekesisus ja kvaliteet, kuid muuta osalemine paindlikumaks ning eri vajadustega noortele sobivamaks

- Pakkuda rohkem lühiajalisi ja proovimist võimaldavaid tegevusi, paindlikumaid osalemisaegu ja -tingimusi
- Luua vanematele noortele algaja- ja harrastustaseme võimalusi
- Arvestada tegevuste kavandamisel noorte õppekoormuse, muude kohustuste ja puhkevajadusega ning lõimida paremini formaal- ja mitteformaalõpet

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

1. Säilitada võimaluste mitmekesisus ja kvaliteet, kuid muuta osalemine paindlikumaks ning eri vajadustega noortele sobivamaks

- Pakkuda rohkem lühiajalisi ja proovimist võimaldavaid tegevusi, paindlikumaid osalemisaegu ja -tingimusi
- Luua vanematele noortele algaja- ja harrastustaseme võimalusi
- Arvestada tegevuste kavandamisel noorte õppekoormuse, muude kohustuste ja puhkevajadusega ning lõimida paremini formaal- ja mitteformaalõpet

2. Arendada noortesõbralikku avalikku ruumi ja iseseisva ajaveetmise võimalusi

- Säilitada ja luua tasuta kohti, kus noored saavad aega veeta ilma kohustusliku programmita, eriti siseruumides
- Arendada ühiskasutatavaid ruume ja vahendeid (nt muusikatoad, töökojad)
- Avada noortele senisest enam olemasolevaid ruume, spordirajatisi ja inventari
- Kaasata noori avaliku ruumi kujundamisse, võimaldada väikeste ja ajutiste lahenduste katsetamist

3. Muuta info vaba aja võimaluste kohta lihtsamini leitavaks ja arusaadavaks

SLIDO

- Tugevdada haridusasutuste ja noortega igapäevaselt kokku puutuvate osapoolte rolli info jagamisel, kasutada teavituseks õppeinfosüsteeme ja silmast-silma kohtumisi
- Anda tegevuse tutvustamisel selge ülevaade, kellele see on mõeldud
- Tutvustada aktiivsemalt vähem tuntud osalusvorme
- Hinnata olemasolevate infokanalite toimivust ja teha vajadusel parandusi

SLIDO

PRAXIS | MÕTTEKODA

3. Muuta info vaba aja võimaluste kohta lihtsamini leitavaks ja arusaadavaks

- Tugevdada haridusasutuste ja noortega igapäevaselt kokku puutuvate osapoolte rolli info jagamisel, kasutada teavituseks õppeinfosüsteeme ja silmast-silma kohtumisi
- Anda tegevuse tutvustamisel selge ülevaade, kellele see on mõeldud
- Tutvustada aktiivsemalt vähem tuntud osalusvorme
- Hinnata olemasolevate infokanalite toimivust ja teha vajadusel parandusi

4. Vähendada majanduslikke osalustakistusi

- Tagada piisavalt tasuta ja taskukohaseid tegevusi, jälgida nende kättesaadavust
- Parandada rahaliste osalustakistustega noorte märkamist, muuta toetuste ja soodustuste info lihtsasti leitavaks ning jagada seda ennetavalt, tagada toetuste taotlemise mugavus
- Arendada alternatiivseid toetusmudeleid (nt varustuse laenutus, sponsorlus- ja annetusmudelid, stipendiumid)

Aitäh kuulamast.

Küsimused?

tali.kletter@praxis.ee

Uuringu koduleht
ja aruanne

PRAXIS | MÕTTEKODA

Do not edit
How to change the design

Audience Q&A

The Slido app must be installed on every computer you're presenting from

slido